

Ishaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

Ključ do napredka je edinstvo

Ključ do zmage je edinstvo

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1910, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Gesloja tlači

ŠTEV. (No.) 131.

CHICAGO, ILL., TOREK, 7. NO VEMBRA—TUESDAY, NOVEMBER, 7, 1922.

LETO (Vol.) VIII

Utisi iz Nemčije.

(ZA "EDINOST" — L. KUCHAR.)

Pogovori v vlaku so navadno zelo plitvi, tako površni, kot utisi pokrajin, ki bliskovito bežijo mimo oken.

Služaj pa je nanesel, da smo se znašli v vagonu z enim vplivnejših centrumašev virtenberške podsekcije centra in razumljivo je, da se je za razgovor zasukal skoro brez ovinkov na nove smernice centrumove notranje politike.

Nosil sem seboj dosti utisov od 7-tedenskega neprekinjenega bivanja v Porenju in na Westfalskem, a zdeli se mi neprebavljeni in morda prepovršni in nazadnje sem si domneval, da provincije, ki sem jih videl, ne zastopajo javnega mnenja nemških katoličanov.

Moj tovariš v vozu je bil takoj ljubeznjivo pripravljen me poslušati in korigirati, kar bi po njegovem mnenju ne odgovarjalo razmeram. "D" vlak je vihral mimo Augsburga, Ulma Stuttgarta, ko mi je Virtemberžan pojasnjeval luč in senco na novi politični orientaciji centruma.

Naj mi bo dovoljeno, da o naslednjem počam skrcen rezume razgovora, ki ga priobčim kot kronist, ne da bi hotel s tem dober stati za absolutno verodostojnost razmer, akoravno bi za svojo osebo rad podpisal skoraj vse, kar se zlaže z mojimi osebnimi utisi.

Centrum je imel v stari monarhistični Nemčiji nalogo, da privede katoliški življenj v Nemčiji, ki je po hudih udarcih kulturnega boja postal spatičen in celo sovražen nemški državni ideji, v pozitivno sodelovanje za nemško državo kot skupni dom vseh nemških plemen. To delo se mu je posrečilo s pomočjo nevtrudljivega delovanja nemškega Volksvereina in sicer tako dobro, da katoličani niso samo nehali sovražiti kulturnobojne bismarkove države marveč, da so postali v za Nemčijo tragičnih dneh 1918. nositelji ideje nemške državne skupnosti.

Centrum se je vedno ogibal atributa katoliške stranke, ki bi imela konfesionalni značaj, ker s tem ni hotel izzvati notranjih bojov, ki bi za "Schlagkraft" Nemčije bili samo usodopolni.

Centrum je bil monarhističen in je to moral biti, ker je hotel ravno katoličane spoprijazniti z dinastijo. V monarhiji je videl garancijo za vedni obstoj združene Nemčije in vsled svoje politične moči, do katere je narasel, je vedel da bo ta monarhija dobila značaj versko tolerantne in v socialnem oziru napredne države.

Ni čuda torej, ako se je Viljem, predno se je odpovedal definitivno pruskemu kraljevskemu tronu, izjavil: "Počakajmo, da izvem, kaj pokaže moji katoliki." Katoličani takrat niso govorili, bili so postavljeni čez noč pred obstoječi fakt Nemčije brez Hohenzollernecev z ustavo demokratične ljudovlade.

O novi Nemčiji bi stari centrum ne mogel več vršiti svoje naloge.

Med vsemi nemškimi strankami pa gre morda ravno centrumu za sluga, da je ob prevratu oziroma že nekaj dni prej ugotovil, cesar manjka nemškemu narodu, kar pa je esencialno potrebno za njegov obstoj. Stara Nemčija je bila slavolok Hohenzollerncem in to, kar je drugod patriotizem, je bila v Nemčiji slepa zaljubljenost v veličino dinastije in v vojaški organizem Bismarkove Nemčije.

Nemec ni bil patriot v pravem dušeslovnem pomenu besede. Nemčija je bila razcepjena slej ko prej v Bavarce, Virtemberžane, Saksonce, Westfalce, Porence, Pruse itd. in le zarja, ki je obdajala dvor v Berlinu in strogi vojaški aparat so utegnili ustvariti neko mehanično skupnost v boju za nadvlado Nemčije. Patriotizem pri Nemcu ni bila srčna afera.

"Ni dosti manjkalo" je zavzdihnil tovariš in razšla se bi bila nemška plemena čez noč in drug od drugega bi ne ohranila, kot grenak spomin. Odrgrali so nam z dinastijo in z vojaško mpečjo glavo, zato je izgledalo, kot bi se sušila cela Nemčija.

Centrum je bil tako dalekoviden in ni mu všla ta duševna prikazen razočaranega nemškega naroda.

Narod je izgubil z dinastijo vero v svojo moč in objekt svoje ljubezni. Vezni so se trgale, timbolj, ker je revolucijo izvedel element, ki nosi na sebi mednarodni značaj, socializem.

Centrum je videl, da je treba napraviti odrešilno gesto in začeti novo pot. Postavil se je na stališče republike, priznal ustavo, prevzel nalogo njenega branitelja in prevzel inicijativo, da hoče poštati osrednja državotvorna stranka, ki bi zbirala okrog sebe vse zdrave sile, ki še niso obupale nad bodočnostjo nemškega naroda. Centrum je postal politična stranka državne edinstvi, nositelj republikanske ustave, centrum je hotel da republika ohrani to, kar je nemškim plemenom dala monarhija, namreč skupnost in edinstvo.

Tako je razumljivo zakaj je centrum prevzel od revolucije dalje vodstvo nemške vnanje in notranje politike.

Seveda bi on sam bil za to nalogo preslab in bi bil zmečkan od komunistične mednarodne levice in od monarhistične protirepublikanske desnice. Iz teh ozirov so si voditelji centra, in v tej vrsti moramo imenovati sedanjega drž. ministra za čelo Dr. Braun-sa in ministra Ste-

(Dalje na 2. strani.)

RAZNE NOVICE.

GRŠKO PREBIVALSTVO NA OTOČJU SE UPIRA.

Atene, 6. nov. — Glasom poročil iz Smirne so grški prebivalci na otoku Samos in še na par drugih otokih v vodovju blizu Male Azije se uprli proti atenski vladi. Grška vlada je proglasila na otokih preki sod.

DE VALERA V NEVARNOSTI, DA GA UJAMEJO.

Dublin, 6. nov. — De Valera se je udeležil sinoči tajnega republikanskega sestanka na domu neke vdove. Razpravljali so o raznih načrtih bodočega delovanja, kar obkoli dom četa takozvanih protistih državljanov. Pričelo se je streljanje in mej streljanjem se je posrečilo De Valeri uteči iz nevarnosti. Kam je utekel nihče ne ve.

RUSIJA ZAHTEVA ENAKE PRAVICE NA KONFERENCI.

Moskva, 6. nov. — Boljševiški zunanji komisar Čičerin je obvestil pripravljalne odbore, ki so na delu, da vse potrebno pripravijo za konferenco v Luasanne, da Rusije ne bo na konferenco, ako se isti ne da jamstva, da se jo bo upoštevalo enakomerno kakor vse druge države, ki se bodo konference uradno udeležile.

VILJEM SE POROČIL.

Doorn, 6. nov. — Včeraj okrog polдне se je poročil tukaj bivši nemški cesar Viljem Hohenzollern s vdovo pricenzinjo Hermine of Reuss. Poročni obredi so se vršili po pruskih cesarskih običajih.

REPUBLIKANSKA STRANKA V STRAHU.

Chicago, 6. nov. — Voditelji republikanske stranke so v strahu pred demokrati, katerim se obljublja končna zmaga pri jutrajšnjih volitvah. Razne korupcije in še mnoge druge umazanosti v resnici ne krasijo preveč stare garde Jutrašnji dan bo pokazal, kakšne administracije si narod želi. Vsak zaveden delavec naj voli demokrate!

ALI BOMO DOBILI NAZAJ LAHKA PIVA IN VINA?

Jutrašnji dan bo tudi odločil, ali bo dovoljeno prodajati v naprej lahka piva in vina ali ne. Volilci naj ne pozabijo oddati v ta namen svojega glasu!

NA STOTINE MRTVIH RADI EKSPLOZIJ.

Bukarešt, 6. nov. — Zadnji četrtek se je pripetila v nekem Transilvanijskem premogovniku v Romuniji velika eksplozija. Mrtvih je na stotine, kakor naznanja poročilo.

GRŠKI KRALJ BOLAN.

Berolin, 6. nov. — Glasom poročil iz Danskega je baie grški kralj Konstantin, ki je pred dobrim mesecem ubežal iz Grčije na smrt bolan. Zdravniki, ki ga zdravijo, imajo malo upanja, da bi okreval.

NAPETOST MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO.

Dunaj, 6. nov. — Poročila iz Jugoslavije govore o zopetni mobilizaciji. Ita-

(Dalje na 3. strani.)

***** KOLEDAR "AVE MARIA" za leto 1923.

je krasna knjiga. Vsebuje 256 strani. Koledar dobite pri lokalnemu zastopniku, ali pa pišite na naše upravnništvo. Rokjaki sezite po tej krasni knjigi, dokler ne poide!

Naročnino pošiljajte na:

"AVE MARIA"

1849 West 22nd Street,
CHICAGO, ILLINOIS.

*****

TURKI PROTI ZAVEZNIKOM V CARIGRADU.

Carigrad, 6. nov. — Na obzorju bližnjega vshoda je nastalo novo vprašanje in zavezniki so presenečeni, glede hitre izpremembe v turških zahtevah. Kakor strela iz jasnega neba, je padla med zavezniške zastopnike v Carigradu zahteva od Kemalistov, da zavezniki morajo zapustiti Carigrad. Kemalisti na vsak način zahtevajo, da naj bi se sultan odpovedal svojemu prestolu. Ob enem pa je v novih zahtevah odločno nasprotno, da naj bi v Carigradu gospodarili zavezniki. Turki hočejo biti gospodarji Carigrada na vsak način, tako izjavljajo nacionalisti. V njihovih zahtevah, katere je predložil zaveznikom Hamid Bey se glasi:

"Po odpravi starega režima v Turčiji, turško prebivalstvo v Carigradu odločno proglašajo unijo z veliko Turčijo.

"Povelja in ukazi so bili že izdani za podvzvetja potrebnih korakov, da se ustanovi potrebna civilna administracija, ki bo del velike narodne skupine naše Turčije. Mednarodna vojaška okupacija Carigrada je pótentakem ne samo brez koristi, ampak tudi popolnoma nemogoča."

Kake korake bodo proti tem zahtevam podvzeli zavezniki, se za enkrat ne da uganiti. Toliko je jasno, da vsi zavezniški krogi so skrajno alarmirani vsled te nove turške predrznosti. Vse, to kaže, da Turki sploh ne smatrajo Muđanske pogodbe za merodajno, ako tudi so obljubili se po nji ravnati.

AMERIKA IZGUBLJA TUJEZEMSKI TRG.

Washington, D. C. 6. nov. — Trgovski veččaki poročajo v svojem naznanilu, da so Združene Države zgubile na tujezemskih trgih za cel bilijon dolarjev prometa v tekočem letu. Zlasti spodrivajo Združene Države na evropskem trgu z žitom in drugimi poljskimi pridelki Južna Amerika.

IZ JUGOSLAVIJE.

Za poslaniško mesto v reški republiki se baje poteguje pokrajinski namestnik Slovenije Ivan Hribar.

Napaden je bil lovski čuvaj Selan iz Zapuž, občina Zgornja Šiška. Pri Mihi Kušarju v Počutiku je kuhal žganje. Potem je šel v seno spat. Kar ga napade neki neznanec in ga začne z ročico in nožem obdelovati. Selan se je branil za življenje in smrt. Končno se mu je posrečilo napadalca zrinuti s svisli, a je v boju z njim zadobil 21 ran, tako, da bo rad izgube krvi težko okreval.

Okraden je bil na potu iz Metlike v Ljubljano prior nemškega viteškega reda Very Rev. Valerijan Učak. V rujavem kovčegu je imel poleg razne duhovske obleke dve zlati verižici s križem nemškega viteškega reda. Skupna vrednost vseh predmetov je znašala 40.000 kron.

Apostoljski nuncij Most Rev. Hermenegild Pelegrinetti, je službeno prišel iz Belgrada v Ljubljano, kjer ga je ljubljanski škof Dr. Jeglič na čelu duhovščine slovesno sprejel. Visoki cerkveni predstavnik je mož izrednih darov, ki ga čaka še krasna kariera. Ko je bil sedanji papež poljski nuncij, je bil Msg. Pelegrinetti njegov tajnik. Tam se je naučil poljski, kar mu je omogočilo, da se je v primeroma kratkem času osvojil tudi jugoslovanska narečja. Starokrajsko časopisje poroča, da je govoril slovenski.

Umrli je na Vestfalskem vzorni slovenski rudar Martin Dobrane iz Gorjan pri Podrsedi. Dasi oče dvanajstih otrok, ki jih je lepo v krščanskem duhu vzgojeval, je še našel časa za društveno delovanje. Moč in agilnost mu je dajala angelska hrana, s katero se je redno vsak mesec krepčal. Bil je obče priljubljen radi svoje nesebičnosti. Imel je krasen pogreb. Vestfalski rojaki ga bodo težko pogrešali.

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. Denar se dostavlja na najbližnjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni listini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Včerašnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:	Italijanskim liram:
500 — kron .....\$ 2.45	50 lir .....\$ 2.90
1,000 — kron .....\$ 4.75	100 lir .....\$ 5.30
5,000 — kron \$23.00	500 lir .....\$ 25.00
10,000 — kron \$45.50	1000 lir .....\$ 50.00

Za pošiljate v ameriških dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po te in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potom kabla ali brzjojava. Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST"
1849 West 22nd Street

Chicago, Ill.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI. Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

2849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by

EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

Fašisti.

Sicer nimamo veliko simpatij z Italijani in so nam gotovo poleg Mažarov najbolj sovraženi narod, vendar, kar se je te dni odigralo v tej državi napljuje z občudovanjem vsakega, kdor je pazno sledil tem dogodkom. Izvršila se je tam velika svetovna revolucija in sicer popolnoma brez prelivanja krvi. Fašisti so se polastili popolnoma vse vlade v državi. Kralj je moral poveriti vso vladno Mussoliniju, ustanovitelju in neomejenemu voditelju fašistov. Ko ga je kralj pozval v Rim, da prevzame nalogo sestave novega ministrskega kabineta, mu je Mussolini kar naravnost povedal, da sprejema popolnoma vso vladno v roke. Ko je sestavljal ministrstvo, je kar svojevoljno, brez vprašanja ali posvetovanja s strankami, brez upoštevanja njih želja, imenoval same fašiste za svoje tovariše. Nad stotisoč fašistov je dal pripeljati iz vseh strani Italije v Rim, da je pokazal vladni in narodu svojo moč, kajti nezmerne množice fašistov so v velikanski demonstraciji nastopile v Rimu pred kraljem in pred narodom.

V resnici nekaj občudovanja vrednega.

Vprašanje je samo, kaj bo sedaj? V programu imajo več točk, ki zadevajo tudi nas, Jugoslovane. Ves nastop ima namen ostrašiti vso Evropo, da jim ne bo branila porabiti sedanje velikanske zmešnjave v Evropi, da bodo razširili svoje meje, seveda največ na škodo Jugoslavije, kajti zahtevajo Dalmacijo. Tudi zahtevajo, da se Črna gora nazaj upostavi kot samostojna država. Po vsej Jugoslaviji vlada veliko razburjenje radi tega, ker pričakujejo, kaj bodo sedaj Italijani naredili. Boje se, da bodo upadli v Jugoslavijo in s silo zasedli celo Dalmacijo.

Ako pa Italijani sedaj to store, je lahko mogoče, da bodo uspeli, kajti doma je sedanja liberalna in socialna politika tako strašno zavozila državni voz, da se vse krši in ruši. Razbili so edinstvo, naščuvali so proti sebi velik del Hrvatov in Slovencev, vse je nezadovoljno in vse razburjeno. Kako naj sedaj država nastopi odločno, ko pa nima naroda za seboj? Morda računata na kruto silo? — Bivša Avstrija je računala na to silo, pa kje je danes? In če Avstrija ni uspela s svojo silo, ki je bila vendar močna država, pa naj sedaj srbski šovinisti, ki so toliko osovraženi povsod, zmagajo?

V resnici s strahom lahko gledamo v svojo prihodnost.

To imajo sedaj Slovenci od liberalcev. Glas Naroda je toliko let hvalil in koval v deveta nebesa slovenske liberalce, proslavljal jih kot edine prave prijatelje naroda, kot edine narodoyce, in danes...? Ameriški Slovenci, sedaj vidite sami! Sedaj sodite sami.

UTISI IZ NEMČIJE. (Nadaljevanje s 1. strani.)

gerwald, bili na jasnem, da ne smejo računati edino na svojo moč, ampak da morajo pritegniti h pozitivnemu delu zmernejše pristaše levice in patriotično misleči a neorganizirani del nemških protestantov.

"Delati smo morali komplimente na levo in na desno."

Proti levici je centrum napravil poklon s tem, da je radikalno poobjstril svoj socialni program in podpisal stare socialistične zahteve po socializaciji nekaterih produktivnih sredstev, pristal na agrarno reformo ter z progresivnim davkom na premoženje omejil dosedaj intaktno neomejeno pravico do osebne lastnine. Centrum je izdelal najnaprednejši krščansko-socialni program, kar jih je po vojski izšlo iz katoliških vrst.

In res, stranka nemških večinskih socialistov je v svojem novem programu (Goerlitz) obljubila, da hoče pozitivno sodelovati pri obnovi nemške domovine, svoje ultraradikalne zahteve o socializaciji pa je potegnili nazaj in govori se samo o potrebi, da se mora narodno bogastvo postaviti v službo in korist celokupnega naroda.

Na prvi pogled je razširjenje pozitivnih državotvornih strank velik pridobitev za Nemčijo in delovna koalicija med centrumom in urad večinskimi socialisti bi garantirala nemškemu narodu vsaj močno voljo do skupnosti. Slaba posledica pa se je takoj pokazala. Centrum je pritegnil nase mase večinskih socialistov, a moral je doživeti oslabljenje in sicer oslabljenje svojih vrst, ker bavarski katoliški poslanci niso uvideli potrebe kompromisov s socialisti. Bavarska stranka je izvajala posledice in se tudi dejansko odcepila od centrumove frakcije.

Centrum je napravil velik kompliment proti levici s tem, da je sklenil tuči dejansko zavreči princip konfesijonele politične stranke, katerega se je v teoriji vedno branil.

V juliju, na svojem "Reichsparteitag," je z večino glasov sklenil, "da bo postavil pri prihodnjih volitvah celo vrsto protestantskih kandidatov, neglede na število katoliških volilcev v volilnih okrožjih, kjer bo kandidiral protestant," z eno besedo, centrum se je izrekel za interkonfesijonalnost svojega programa in postal čisto politična, državopravna stranka.

Sklep je na prvi hip velikopotezen. Mnogo protestantov ni vedelo, komu dati svoje glasove. Centrumove icoje so jim ugajale, ker se niso zgubili vere v ustajenje nemškega naroda, a v njegove vrste niso mogli, vsled katoliške barve, ki jo je doslej vsaj v praksi vedno nosil. S tem, da je centrum javno zatajil svojo katoliško barvo, je odprl vrata tem protestantom "dobre volje." Na dnu je morda še hladnejši račun. Stegerwald, največji centrumov propagandist za interkonfesijonalnost stranke je, kot znano, predsednik "Zveze krščanskih strokovnih organizacij," ki šteje v svojih vrstah nad 200.000 protestantskih članov. In ravno na pridobitev teh članov za centrum je bila naperjena ona usodepolna resolucija.

(Dalje prihodnjič.)

IZ SLOVENSKEGA NASELBIN.

Iz pota. — Iz St. Louisa sem jo mahnil v Kansas City, Kans. Vožnja iz St. Louisa v Kansas City je precej dolga in se vleče celih 11 ur. Pritem sem imel še to smolo, da sem sedel na neki mlekarški vlak, ki jo je cical z menoj in za vsakem vogalom počakal mlekarice. Zdelo se mi je, kakor da bi sprevednik vsaki pot, ki je vstavljal tekel povedati kako farmarici, tukaj smo, le hitro pomolzi pa prinesi na vlak. Po 11. urah smo končno pricincali z mlekarjem v Kansas City. Poravnal sem svoje kosti in se napolnil v slovensko naselbino črez reko v državo Kansas. Tam sem kmalu našel Slovence, ki so me z veseljem sprejeli in pozdravili. V župni cerkvi se je ravno vršil sv. misijon, ki ga je vodil vnet misijonar Rev. Dr. Srečko Zamjen. Častitemu gospodu misijonarju sem dolžan iskreno zahvalo za njegovo jedrnatno priporočilo za naše liste. V jedrnatih besedah je preč. g. misijonar razložil pomen katoliškega tiska v današnjih dneh. Zato so tudi potem kansaški rojaki prav pridno naročali za naše lepe liste. Da, pridobili smo našim listom v Kansas City novo armado novih naročnikov. Pritem delu pri agitaciji mi je pa seveda veliko pripomogel tudi naš tamošnji lokalni zastopnik Mr. Majerle, ki je jako navdušen za katoliške liste. Vsem, zlasti pa Rev. Dr. Srečko Zamjenu najprišrečnejša zahvala za pomoč pri razširjanju katoliških listov.

Župnija sv. Družine v Kansas City prav izborno napreduje v gmatnem in drugem oziru. Ves ta napredek je seveda pripisovati spretnemu gospodarstvu, ki ga vrši Rev. Father Perše, katerega farani neizmerno ljubijo. Fara je sedaj pa tudi duhovno prenovljena s sv. misijonom, katerega je preč. g. misijonar vodil s tolikim uspehom. Vsa fara je pri srčno hvaležna preč. g. misijonarju za njegov trud.

Zlasti krasi slovensko naselbino lepa tamošnja slovenska šola, ki je pod vodstvom slovenskih čč. sester. Mladina se lepo vzgaja v svojem materinem in angleškem jeziku. Poleg vsega se pa tudi lepo skrbi, kot v katoliški šoli za lepo versko vzgojo mladine. Da, Kansas Cityška naselbina je lahko ponosna!

Vse najlepše pozdravljam in vsem prav lepa hvala za prijaznost. Zlasti pa še enkrat najlepša hvala preč. g. misijonarju za krasno priporočilo, med pridigam in našem tamošnjemu marljivemu zastopniku Mr. Majerletu, ki mi je toliko pomagal pri agitaciji in mi kazal tako veliko gostoljubnost, tekot mojega bivanja v Kansas City. Lepa hvala in vsem Bog stotero poplačaj!

Leo Mladich, pot. Zastopnik.

Pittsburgh, Pa. — 15. oktobra smo imeli v mestu Pittsburgh veliko katoliško manifestacijo, katere se je udeležilo nad 35.000 katoliških mladeničev in moč, ki so korakali v slavnostni paradii družtev Holy Name, in nad stotisoče gledalcev, ki so stali ob cestah, koder se je vila parada. Na čelu te velikanske parade je šla mestna policija na konjih. Takoj na to so šli Kolumbovi Vitezi, škof s svojo asistenco in vse katoliške župnije mesta Pittsburgh in okolice. Cela parada je bila razdeljena v divizije. Prve vrste so prikorakale do katedrale ob 3. popoldne in zadnje komaj ob 7. uri, dasi je bila parada nepretrgana. Vedno nove čete so vsi pale na prostor pred katedralo kakor velikanska in mogočna vojska. Ker je v katedrali komaj prostora za deset tisoč ljudi, morali so vsi ostali ostati zunaj.

G. Mladika je delil zunaj svoj sv. blagoslov, vsem, ki so mimo prišli. Med to velikansko maso ljudstva smo se pomislili tudi mi Slovenci iz 57 in Buttler ulice. Bili smo zastopani v častnem številu. Poleg naših dveh duhovnikov Rev. Father Mayerja in Rev. A. Sojarja nas je bilo lepo število katoliških moč in fantov. Čast vsem onim našim močem, ki se niso bali javno pokazati svoje katoliške prepričanje, ki se niso ustrašili vsakega regljanja kakih policistov. Želim le, da bi nas bilo prihodnje leto še več, saj trikrat toliko.

Slišalo se je tudi par slabih opazk od strani nekaterih tukajšnjih rdečih žab in klativitezev, katere smo pa sprejeli samo s pomilovalnim nasmehom, čes: "Aha, vas jezi, ker vaša bedarija propada!" To so tisti "junaki," ki si upajo samo izza kakega vogala malo zalajati, kakor kak strahopetni kužek. Tukaj med nami rdeča setev nič kaj ne rodi. Rdeča garda, ali bolje gardica strašno malo pomeni. — Zato si pa ti junaki ne upajo v pravo barvo na dan. Zato se poslužujejo vsake vrste "barve," črne, rdeče, zelene, rumene in včasih celo bele, kakor jim pač bolj nese. Imamo med seboj rdeče junake, katerih srce je rdeče, še bolj rdeča je njih neumna pamet, pa si ne upajo na dan z njo. Svoje kremplje skrivajo pod ovčjo kožo hinavskega hlinjenja. Zatoraj, rojaki, previdnost! Pazite, da se vam ne priklati vaša hiša in vas ne zastrupi. Bodimo previdni, dokler je čas. Po toči zvoniti je prepozno. Zato, možje, stojimo krepko na braniku. Zatoraj vi, polovičarji, kolikor vas je v Pittsburghu, svoje nosove stran od našega društva Najsvetejšega Imena in tudi od cerkve in šole. Ako se bo še kateri drznil obregneti, bom prišel na dan z vsem in s polno imenom, tako da bo narod vedel,

s kon. ima opraviti. Za sedaj prizanesem, drugič ne bom. Iskren pozdrav vsem odločnim katoliškim močem in fantom in želim, da bi nas bilo prihodnje leto 500 na tem obhodu. To bo najboljši odgovor nasprotnikom, kritikom in zaplotnim kužkom.

John Golobič.

Barberton, O. — Danes imam vam za poročati izvanredno novico to je od nedelje 29. oktobra, ko smo v naši slovenski naselbini položili vogelni kamen naših novih slovenski cerkvi "Srca Jezusovega." Ta dan je bil eden izmed najbolj slavnostnih dni za našo slovensko naselbino v Barbertonu. Seme pravega krščanstva je vzkliklo iz tukajšnjih src katoličanov, kljub vsem napadom raznih nasprotnikov in nergačev je priklilo na dan — iz njega raste kvišku slovenska katoliška cerkev Srca Jezusovega, kateri smo zadnje nedelje, dne 29. oktobra blagoslovili in položili vogelni kamen, katerega je blagoslovil Clevelandški mil. škof Schrems ob številni asistenci častite duhovščine. Pri blagoslovu vogelnega kamna je bilo navzočih 9 družtev.

Po petih letih trdega dela, žrtvovanja in raznih naporov je Barbertonska naselbina slavila v nedeljo svoj najpomembnejši dan, dan, ko se je položilo temelj božjemu hramu okoli katerega se bodo zbirala verna slovenska srca, ki so še ostala verna in zvesta svojemu Bogu in svoji cerkvi. Krasen je bil ta dan, o kako so tisti ponosno dvigali svoje glave, ki so se žrtvovali za to delo. Kako srečne so se čutili tisti, ki so kaj kdaj storili za Božji hram, kateremu smo v nedeljo položili vogelni kamen. Kako ponosno in veselo so plapolale zastave katoliških družtev ob tem pohodu. Katoliška društva s slovensko mladeniško godbo pod vodstvom č. g. A. Bombacha je ponosno in izborno proizvajala svoje godbene točke, za njimi so ponosno korakala društva in drugi, ki so se te slavnosti udeležili. Da bil je dan, katerega naša naselbina ne bo pozabila.

Nekako ob tri četrt na tri so dospeli iz Clevelanda mil. g. škof Schrems, katerih so sprejela naša katoliška društva na 8. cesti. Odtam se je pričel pomikati spreved nazaj na cerkvene prostore, kjer je blagoslovil milostivi gospod škof vogelni kamen za novo slovensko cerkev. Zatem je imel mil. škof krasen in pomenljiv nagovor, ki je vsem pavzočim segal globoko v srca. V slovenskem jeziku pa je nato govoril Clevelandški slovenski župnik od sv. Vida Rev. Father Ronik. Oba govornika sta spodbujala farane naše slovenske fare Srca Jezusovega k vztrajnosti in k marljivosti za sv. stvar.

Takoj po cerkvenih obredih in ceremonijah pa se je vršil celi stvari na čast slavnostni banke, katerega so piv umetno oskrbele naše pridne slovenske gospodinje in dekleta. Vse se je vršilo v najlepšem redu in vsi so se zopet lepo v redu in lepem miru razšli v svojih srcih ojačeni še z veliko večjim pogumom za napredek slovenske fare Srca Jezusovega v Barbertonu.

Društva, ki so se udeležila slavnostnega spreveda so bila slovenska društva: dr. sv. Jožefa, K. S. K. J., dr. sv. Martina, J. S. K. J. in samostojno dr. Domošina. Druga društva so bila: Kolumbovi Vitezi, neko nemško katoliško društvo, slovaško katoliško društvo, madžarsko društvo, Grški katoliki, Rusi in Poljski katoliški sokol.

Vsem, ki so pomagali Slovincem ta dan tako imenitno proslaviti, se Barbertonski katoliški Slovenci najlepše zahvaljujemo. Rojakom Slovincem pa kličem, skupaj kolikor Vas je, v krog, ki se zbira okoli slovenske cerkve, ki se dviga kvišku v naši sredi! Korajžno naprej in dosegli bomo še velike uspehe na tem polju.

Frank Zupančič.

So. Chicago. — Slovenska naselbina sv. Jurija se živahno giblje. Zadnje tri sobote, ko smo imeli cerkveni fer je bilo vse navdušeno tako mladi kot starejši. Cerkvni odbor in pripravljajni odbor za fer sta izborno rešila svojo nalogo za to se je dosegel tako lep finančni uspeh.

Prvo soboto fera je prišlo čistega dobička \$171.86. Drugo soboto fera so napravili čistega \$143.05. Višek je bil dosežen zadnje nedelje, ker dohodkov je bilo \$228.12. Kontestom Mr. Jeri Triller je nakolektal \$228.90 in Mrs. A. Tagina je nabrala \$164.05. Mladina se je tudi postavila in je nabrala na 10c. tikete \$41.86. Čast onim, ki so vzeli Donations-books in so nabrali lepo svoto \$545.00 in še poleg tega darovali stvari razpisane na knjižice. Med zadnje vrste delujočimi moram omeniti, da se posebno odlikujeta Mrs. Uršula Kovačič, ki je sama na pet knjižic nabrala \$110.00 in pa Mr. Fr. Juvancič, ki je na eno knjižico nabral \$100.00. Preveč bi bilo naštevati kako so rade volje dali farani stvari tako jestvine in drugo za fer. Tu naj omenim izmed drugih cerkvenega odbornika Mr. Antona Jakše, ki je v zelo deževni noči pripeljal poln auto raznih stvari za fer. Ni tedaj čuda, ako kaže račun, da je cerkveni fer prav dobro izpadel. Vseh dohodkov je bilo na celem feru \$1551.34. Ako odštejemo številke za dvorano in za godbo ter za potrebne tiskovine in pa darilo kontestantom ostane tedaj čisti dohodek \$1381.64.

Dragi farani! Tu leži pred vami jasen pregled in vspeh delovanja zadnje tedne za cerkveni fer. Primeroma majhna fara pa je tako dobro izpadla fer, še posebno dobro, ako pomislimo, da malo pred ferom se je po fari izvršila hišna kolekta, ki je donesla \$686.00.

Slovenska naselbina sv. Jurija, sedaj stojiš pred javnostjo v lepi luči, da je zavladalo že dolgo zaželjeno mirno, složno, napredno delovanje. Naj ostane tako navdušeno razpoloženje za prospeh in napredek slovenske naselbine. Se se bode marsikaj doseglo, ako bo tudi nadalje vladal med farani duh sloge, edinstva, ljubezni, vernosti. Lepo bi bilo in ponos ter čast za vse farane, ako se že enkrat vresniči vroča želja mnogih dobrih faranov: Svojo dvorano moramo imeti, da bomo vedeli kje je naše zbirališče, naš dom izobrazbe. Pogoji so dani. Le krepko naprej. Se ona peščica ki gleda od sedaj še od daleč naj se pridruži in pa še nekoliko več krepke volje... pa se bode doseglo.

Hvalo sprejmite vsi! Sedaj pa krepko naprej po ravni cesti, kot smo si jo začrtali pri zadnji dne uri trajajoči seji, ki se je vršila dne 30. oktobra.

P. B. W.

Chicago, Ill. — Poročila sta se v slovenski cerkvi sv. Štefana pretekli terek Mr. J. Sagadin in Miss. M. Kmetec in odšla na farmo v Wis. — Želimo jima obilo božjega blagoslova! — Kakor sta obljubila, prodala bosta farmo in prišla sem k nam v Chicago. —

— Mrs. Jakob Bicek je morala zopet oditi v bolnišnico sv. Antona, ker se ji bolzen kar noče zboljšati. — Blagi Mrs. Bicek želimo skorajšnjega popolnega zdravlja. —

— Mr. Battistig, naš slovenski zidar in stavbenik, je končal delo pri hiši Mr. Antona Stoniča na 22 Pl. in začel zidati Garage za svojo hišo na 22. Str. in Lincoln. —

— Mr. Ivan Zupan, urednik "Glasila K. S. K. J." je bil preteklo nedeljo na igri "Deseti brat" v Chicago.

IZ DUHOVSKIH KROGOV.

Naš marljivi sotrudnik Rev. Ino Smoley, dosedanji župnik v Zealand, N. Dok. nam sporoča, da je prestavljen na drugo nemško župnijo v Calio, N. Dak.

— Dr. Rev. Srečko Zamjen, se je te dni zglašil pri nas vrnivši se iz zapada, kjer je vodil več misijonov z velikim uspehom. Sedaj se bo mudil en čas v Illinoisu, kjer bo obiskal razne naselbine radi svoje misije za mladinske domove, za kate-re zbira med rojaki po Ameriki darove. Namen za katerega agitira preč. g. Dr. Zamjen je svet. On se trudi, da bi doma domovini se poskrbelo za osirotelo mladino in isto vzgajalo v pravem katoliškem duhu. Zato je vsakdo poklican, da stori svojo dolžnost in pomaga preč. g. po svoji moči, da se doseže ta svet namen.

ZA BOŽIČNE PRAZNIKE

je prav gotovo, da se boste spomnili na svoje domače v stari domovini. Slaba letina in slabe razmere doma potiska v stiske naše domače v domovini. Marsikateri izmed čitateljev bo poslal svojim domačim domov, kak dar. Vse te opozarjam, da naj se pri pošiljanju denarja spomnijo na naše podjetje, na BANČNI ODDELEK "EDINOSTI", ki pošilja denar v staro domovino PO NAJNIŽJIH DNEVNIH CENAH IN NUDI POŠILJATELJEM NAJTOČNEJŠO POSTREŽBO.

Pošiljateljem se najtopleje priporoča:

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1849 W. 22nd Street

Chicago, Ill.

V NEDELJO POPOLDNE.

23 po bink. — Jezus obudi Jajrovo hčer. Mat. 9.
 Nedelja — Martin I., pap. in muč.
 Ponedeljek — Didak, spoz.
 Terek — Jozafat, škof in muč.
 Sreda — Gertruđa, dev., Leopold, škof.
 Četrtek — Edmund, škof.
 Petek — Gregor Čudodelnik, šk. spoz.
 Sobota — Maksim, škof.

ZAKRAMENT SV. POKORE. — BISTVO TEGA ZAKRAMENTA.

Zakrament sv. pokore je četrti med sedmimi zakramenti, katere je ustanovil Jezus Kristus. Cerkveni očetje imenujejo zakrament sv. pokore, in to s popolnim pravom, drugo desko za rešitev, ko se je lajda razbila.

"Beseda "pokora" označuje včasih krepost, včasih pa zakrament.

Če premišljujemo in vzamemo pokoro kot čednost, potem je pokora nadnaravno razpoloženje in nagnjenje, ki nagiba grešnika, da se kesaja in obžaluje svoje grehe, da kaznuje samega sebe, da bi zadostil na ta način za razžalitve Boga. Dejanje, dela te čednosti so notranja in zunanja. Notranje dejanje imenujemo kes ali obžalovanje; vnanja dejanja so pa dela, ki si jih naložimo v zadostenje za naše grehe.

Čednost, krepost pokore je vedno potrebna, če hočemo doseči odpuščanje grehov. Brez kesanja ni nobenega odpuščanja; in če smo storili smrten greh, ni brez pokore nikakega zveličanja.

Čednost, krepost pokore se razločuje od zakramenta pokore, vendar je del zakramenta; in sicer v tem smislu, da tvori notranje dejanje pokore, čednost pokore, to je kesanje, ki je del zakramenta pokore.

Če vzamemo pokoro kot zakrament, je to zakrament, v katerem nam duhoven v imenu Božjem odpušči grehe, ki smo jih storili po sv. krstu.

Dve osebi ste pri zakramentu sv. pokore: duhoven in grešnik. Duhoven, ki podeljuje ta zakrament, mora soditi o razpoloženju grešnika, in

če spozna, da je vreden odveze, mu mora dati odvezo, ko mu je naložil zveličavno pokoro. Grešnik, ki prejme ta zakrament, sodeluje na trojen način, in sicer s kesanjem, s spovedjo (obtožbo) in zadostčenjem. Poglavitni del je kesanje, ker brez njega ne moremo, kakor sem rekel, doseči odpuščanja. Kes obsega resnično žalost in stud nad grehi in trden sklep, da ne bomo več grešili.

Zahvalimo, prijatelji moji, Boga, da nam je dal zakrament sv. pokore. To je najmočnejše sredstvo za našo rešitev in zveličanje, najboljšo zdravilo za rane naše duše. Hodimo pogosto k sv. spovedi in glejmo, da se bomo vedno dobro pripravili.

34. — ČLOVEK PROTI SVOJI VOLJI VSTVARJEN?

Ko bi me bil Bog vprašal, ali naj me vstvari, bi bil odgovoril: Nikakor ne, čemu naj bi bil večno nesrečen? Čemu me je vstvaril torej Bog proti moji volji?

Odgovor. — Prijatelj, nikakor ni potreba, da bi bil večno nesrečen. Tvoja nevolja in nezadovoljnost bo trpela samo tako dolgo, kakor hočeš ti sam. Mesto da ravnaš kakor poreden, razposajen otrok in si grešiš življenje na tem in na onem svetu, podvrži se Bogu kot skesan, spokorjen otrok, in kot dober otrok boš imel v Bogu neskončno ljubeznivega očeta. Vse je odvisno samo od tebe.

Vprašam te, prijatelj, kako pa naj bi bil Bog tebe vprašal, ali te sme vstvariti? Od kedar pa je v navadi, da vpraša gospodar hlapca, služabnika, kaj naj stori? In Bog je vendar najvišji gospod.

Nadalje pomisli, da je vstvaril Bog tebe edinole iz ljubezni, ker ti hoče dobro. Prva dobrota, ki ti jo je podelil, je ta, da ti je dal bivanje. In od tega trenutka ni Bog prenehal, da te ne bi obsipal z raznovrstnimi dobrotami, in če ga hočeš poslušati in mu biti pokoren, podeli ti bo večno življenje. Bog je najboljši gospod, vstvaril te je za večno srečo, in to boš dosegel s ponižnostjo in s pomočjo njegovih milosti.

RAZNE NOVICE.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

lijanski fašisti so postali zadnje čase v Reki in ob meji zelo aktivni. Svoje neumnosti, ki jih uganjajo so neznosljive. Vsak čas zna nastati vojska, ker fašisti hujskajo vlado v to.

MEHIKANSKI VILLA ZOPET MRTEV.

San Antonio, Tex. 3. nov. — Poluradna poročila krožijo mehikanski javnosti, da je znani mehikanski bandit Villa podlegel rani, ki jo je baje dobil pri nekem spopadu z Murguistovimi revolucionarji blizu Parala. Bomo videli če bo to pot Villa ostal mrtev!

KANSASKI ŽUPAN PREPOVEDAL PARADIRANJE KLANOM.

Hutchinson, Kans. 3. nov. — Tukajšni župan Geo. Gano je prepovedal vsem društvam in organizacijam, zlasti pa klanom, vsako maskirano paradiranje na Halloween večer.

ELEVATOR PADEL; DEVET POŠKODOVANIH.

Sacramento, Cal. 1. nov. — V tukajšni okrajni sodnji je padel iz drugega nadstropja v pritličje elevator. Na elevatorju je bilo 9 policajev in vsi so občutno poškodovani, katere so takoj prepeljali v bolnišnico.

75-LETNICA CLEVELANDSKE ŠKOFIJE.

Cleveland, 1. nov. — Dne 7. novembra bo slavila clevelandska škofija 75-letnico svoje ustanovitve v stolnici sv. Janeza. Pri slavnosti bo pridigal apostolski delegat nadškof Bonzano.

ANTI-PROHIBICIONISTI ZA SVETOVNO KAMPANJO.

Brusel, 1. nov. — Konvencija anti-prohibicionistov v Bruselu je sklenila v priporočilo splošno svetovno ofenzivo proti prohibiciji Združenih Držav. Ta kampanja se bo po večini financirala iz Amerike same.

MEHIKANSKI BODO BOJKOTIRALI NEW YORŠKE FIRME.

Mexico City, 3. nov. — Mehikanski predsednik Obregon je izdal poziv na ves mehikanski narod na boj-

kot proti ameriškim izselkom, ki prihajajo iz New Yorka. To je storil iz vzroka, ker vrhovno sodišče države New York svoječasno ni dovolilo meksikanski vladi, da bi dobila povrnitev škode, ki jih je trpela meksikanska vlada radi raznih pogodb z različnimi newyorškimi firmami.

Obregon je izdal tudi povelje proti Howard T. Oliverju v New Yorku predsedniku Oliver American Trade Co., da se ga takoj deportira, njegova ali njegove zastopnike, ki bi skušali s svojim blagom v mehikanski teritoriji. To povelje je izdal Obregon na podlagi 33. paragrafa v mehikanski konstituciji. Te nove meksikanske odredbe znajo voditi še k več države do komplikacij, tako izjavljajo politični opazovalci.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Naročnikom v vseh naselbinah v državah Illinois, Kansas, Colorado, Wyoming in Montana naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš povalni zastopnik

Mr. LEO MLADICH

kateri je pooblaščen pobirati naročnino za "Ave Maria," "Edinost" in "Glasnik Presvetega Srca Jezusovega", kakor tudi za oglase, tiskovine in sploh vse kar je v zvezi z našimi listi in našo tiskarno. Vse naše dobrotnike in naše naročnike in marljive zastopnike prosimo, da mu gredo pri razširjanju katoliškega tiska na roko in mu pomagajo, da se bo zanesel v vsako slovensko hišo katoliški list.

Vsem, ki mu bodo pomagali pri razširjanju katoliškega tiska, smo že v naprej prisrčno hvaležni.

Upravništvo in Uredništvo "Edinosti," "Ave Maria" in "Glasnika

RAZNO.

Tripolitanci dvigajo glave.
 Kemalove zmage nad Grki in njim sledeče vstajenje Turčije, je ves izlam navdalo z novimi upi in novim pogumom. Tuči v "italijanski" Tripolitaciji se je začelo vstaško gibanje. Nič čudnega ne bo, če se lepega dne zve, da so morali Italijani šteti tisti obmorski pas, ki ga obvladajo ladijski topovi, zapustiti. Več jim od njih "slavnih" zmag itak ni ostalo.

Nova muzlimanska država.
 Sovjetska vlada je baje priznala neodvisno turkestantko republiko pod predstvom Enver Paše.

Tuje dijaštvo v Ameriki.
 V Ameriki študira 1240 kitajskih in 532 japonskih dijakov. Večina se jih je posvetila inženirstvu in prostim umetnostim.

Italijani za avtonomije Goriške.
 Seveda ne fašisti in narodni šovinisti. Pač pa je italijanska ljudska stranka njej na čelu Rev. Sturzo za to, da se da slovanskemu plemenu v zasedenem ozemlju avtonomija, ki edina mu bo omogočila miren in vseuspešen razvoj. On kot trezen politik vidi, da so Slovani pod italijansko trikoloro že toliko prebujeni, in zavedni, da bo mater Italijo vedno želodec bolel če jih bo brez ozira na to pod svojo streho spravila.

Anglija je plačala Ameriki
 50.000.000 dolarjev obresti vojnega dolga. Precej "pufa" mora imeti mati pri hčerki, ker so že obresti tako velike, saj nam navačnim proletarjem, ki imamo svoje denarne zadeve lahko z navadno poštevanko v evidenci, se nam ta številka visoka zdi. Kapital bo morala hčerka svoji mami prej ali slej že spregledati.

Koliko je zlata?
 Odkar je Kolumb odkril našo zlato Ameriko, se je po vsem svetu produciralo za 18 bilijonov zlata. Od tega ga je osem bilijonov v denarnem prometu, oziroma po bankah. Četrtno tega poseduje Amerika. Ostalih deset milijonov je v nakitju, umetnosti itd.

SLUŽBO DOBI poštena slovenka za hišno delo, dobra plača in lahko delo. Katero veseli naj se zglašijo pri

Mrs. SARAH ZEVIN,
 1510 So. Hamlin Avenue.

Za boleznin in bolečine

PAIN-EXPELLER
 Tvorilška znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr.

Prijatelj v Potrebi

NAROČNIKI POZOR!

Poglejte številko poleg Vašega naslova, ta znači do kedar je plačan list. Prva številka pomeni mesec, druga leto. Ako je poleg Vašega naslova 11-22. To pomeni, da je Vam novembra meseca potekla naročnina. Ker so pri izdajanju lista vedno veliki stroški prosimo vse naročnike, da svojo naročnino pravočasno obnove, da se jim lista ne vstavi.

ZLASTI opozarjamo vse tiste, ki so naročili Edinost svojim domačim v staro domovino — nogim je potekla naročnina. Vse prosimo, da obnove naročnino, ker pošiljateni stroški za v stari kraj so veliki. Mi neradi ustavimo list Vašim domačim, toda pošiljateni stroški nas silijo v to, da bomo morali v bodoče to storiti, ako se ne bo naročnino ponovilo v doglednem času.

KADAR se preselite, sporočite nam takoj svoj novi naslov. Poleg tega pa nam pošljite zraven tudi stari naslov, ker s tem nam prihranite mnogo nepotrebne dela pri iskanju Vašega imena.

Prosimo vpoštevatje to!
 Upravništvo Edinosti.

KAJ PRAVI SLOVENSKA JAVNOST.

Naročite si gotovo takoj Koledar Ave Maria, ker ga do božiča najbrže ne bo več v zalogi, tako hitro gre letos. Kdor ga do tedaj ne bo naročil, naj se ne jezi na nas, ako ga pozneje ne bomo mogli poslati.

Posljite ga gotovo tudi domov svojem v staro domovino. Večjega veselja jim ne boste mogli narediti, kakor če jim pošljete to lepo knjigo.

Od vseh strani dobivamo pisma v katerih nam naši rojaki poročajo, kako so zadovoljni z letošnjim Koledarjem.

Rice, Minn. — Koledarje sem sprejel. Krasni so! Častitam! — Prosim pošljite mi še 25 iztisov... (Rev.) John Trobec.

Beaulieu, Minn. — Včeraj sem dobil Ave Maria Koledar in najprvo bral Zivljenje-pis Msgr. Buha. Ne zameri mi, (pismo je pisano na Very Rev. Šavs) — častitati Ti moram iz globočine srca. Veliko sem pričakoval in se veselil, brati nekaj o tako zasluženemu možu po Božji volji, kot je bil g. Buh. To je prava zgodovina in sv. Peter bo podpisal vsaki stavek Tvojih pravih, zvestih in resničnih črtic o tako dobromislečem, blagem in apostolskem možu, ki se je vzdignil čez naše človeške slabosti in nam zapustil tako lep zglede, vreden posnemanja... Tvoj (Rev.) Roman Homar, O. S. B.

Moon Run, Pa. — Prosim pošljite mi še dvanajst Koledarjev Ave Maria. Krasni so!... Jakob Drašler.

Mu ne puste izvrševati obrti.
 Na vratih se prikaže srednje starosti človek in je zaprosil za kos kruha gospodinjo. Gospodinja ga vpraša: "Za božjo voljo, tak močan človek, kakor ste vi, bi že moral delati in si sam služiti svoj kruh. Ali niste za nobeno delo? ali ne znate nobene obrti?"
 Popotnik: "Znam izvršno obrt, ponarejati denar. Toda vlada mi ne dopusti izvrševati te obrti."

Dokaz.
 Prvi: "Ali ti resno veruješ, da ignoranca osreči človeka."
 Drugi: "Well, če n. pr. pogledam na tebe in pa Pe-Terčka Zgago v New Yorku vidim, da sta prav zadovoljna."

Se strinja z gospodinjo.
 Gospodinja svoji služkinji: "Ako se mi še kaj takega pripeti, radi tvoje zanikarnosti, si bom kratkoma poiskala drugo služkinjo!"
 Služkinja: "Gospa, to je zelo pametno, ker dela je dovolj za dve."

Varčen povsod.
 Pacient pri zobozdravniku, kateremu je moral izdreti zob: "Da vas obvarujem hudih bolečin pri izdiranju vašega zoba, vam svetujem, da sprejmete plin, kar bo vas stalo samo 50 centov posebej."
 Pacient: "Mislim, da bo boljše če izderete zob, kar po starem načinu brez plina."

Zobozdravnik: "No, vi ste pa velik junak. Nekateri se pa tako strašno boje svojih izdiralnih klešč."
 Pacient: "To ravno ni, ampak 50 centov je škoda."

KONGRESNIK Adolph J. Sabath

SE PRIPOROČA VSEM JUGOSLOVANSKIM VOLILCEM IN VOLIVKAM V 21. DISTRIKTU V CHICAGO ZA ZOPETNO IZVOLITEV V KONGRES ZJEDINJENIH DRŽAV.

SLOVENSKIM VOLILCEM IN VOLILKAM!

V prijazno dolžnost si štejemo, da imamo zopet priporočiti slovenskim volilcem in volilkam našega velezasluženega kongresnika Adolph J. Sabatha. Kongresnik Sabath je rojen na Češkem, torej Slovan. On je kandidat na demokratskem tiketu za kongresnika v 21. distriktu. Kot Slovan je storil v kongresu že marsikaj koristnega za tu v Ameriki živeče Slovence, pa tudi za one, ki žive onkraj širnega morja ni pozabil. On je največ pripomogel, da je Jugoslavija, dobila od Amerike prvo posojilo, pa tudi drugarče, kot Slovan je šel Slovanom vedno na roke. Tega slovenski volilci in volilke nesmemo pozabiti! Sleherni Slovenec in Slovenka, ki ima pravico voliti naj gre na volišče in odda svoj glas za demokratskega kongresnika Slovana, ADOLPHA J. SABATH. Volilni dan 7. novembra 1922. naj zopet pokaže, da Slovani v Chicago, hočemo še nadalje imeti v državni zbornici zastopnika naše krvi!

UREDNIŠTVO EDINOSTI.

ZADNJA PRAVDA.

ROMAN
Spisal češki J. S. Baar.
Poslovenil Vojteh Hybašek.

IV.

Za očetom so sicer žalovali pri obojih Porazilovih, pri vasovanju so se ga spominjali, križ na grobu so vnovič pobarvali, kamen pobelili in na tablico so čali zraven materinega imena sedaj napisati še: "Tukaj počivata zakonska Jakob in Ana Porazil," toda da bi se vdajali kakemu posebnemu žalovanju, za to ni bilo časa. Tudi užitarjeva soba ni ostala dolgo prazna. Naselili so se tam zopet Mančini starši in pomagali mladim kakor poprej, dokler še ni bila Manca gospodinja. Njune pridne roke je posestvo povsod čutilo. Adam in Dodlička sta se sicer trudila, kolikor se je dalo, vendar sta zaostajala povsod in vedno. "Štiri roke več, to se pozna," je večkrat rekel Adam, ko je zaostajal za Martinom pri setvi, košnji, žetvi, plačvi, na travniku in polju. Krojačica je sicer tudi večkrat pritekla pomagat, toda ne za dolgo, kajti imela je doma čela čez glavo. Krojač se ni prav nič brigal ne za bajto, ne za kravo, ne za njivico, četudi mu je vse to dajalo več živeža kakor vse njegovo krojaštvo. Za kmetiško delo ni bil in ga tudi razumel ni; tako ni Adamu preostajalo drugega, kakor najemati in plačevati, ko sam ni mogel vsega dela. Martin je pomagal bratu, kjer je le mogel, toda tako, da Manca ni videla in ni vedela. Sicer ne bi bil mogel ž njo prestatjati. Tega sicer Martin ni povedal, toda Adam je to čutil. Videl je Mančine nenasitne in poželjive oči, slišal njen srečni, veseli smeh, kadar on sam in žena nista mogla naložiti, speljati in izvejati žita. Če se je napravil dež, je slišal, kako Manca z veseljem vprašuje: "Ali niste včeraj vsega spravili domov? Žito vam bo skalilo! Zakaj niste hiteli kakor mi?" "Kri mu je dostikrat zavrela v žilah, hotel jo je zavrniti, naj molči in se ne posmehuje, toda očetov duh mu je stopil pred oči kakor angel varih in Adamu se je zdelo, da sliši njegov glas: "V grobu se bom obrnil, ako se boste prepirali. Ne pozabita nikdar, da sta brata!"

Manco pa je v resnici vedno bolj podjarmljajala lakomnost, držala jo v krempljih, vodila jo na verigi in ji ni dovoljevala, da bi si privoščila prijetno življenje, temveč jo gonila iz dela v delo. Ni ji zadostovalo, da podloži eni goski ali kokliji; vsaj tri jate piščet in gosk je morala imeti in vse prodati. Niti na svoj god, na Ime Marijino si ni zaklala piščanca, ni spekla Martinu za god goske. In kakor s hrano, tako je delala tudi z obleko. Nerada je šivala, nerada prala in še bolj nerada je kupila kaj novega, domača dela je opravljala površno, na tla je strašno nerada pokleknila in jih umivala, po jedi je puščala posodo kar nepomito, in samo skedenj, hlev, njiva in gozd so jo vlekli, tam se je ubijala sama kakor težak, pa tudi druge je neusmiljeno vpregala v delo. Toda ni delala z veseljem in slastjo, pri delu si ni nikoli zapela, se ni smejala, ampak le brez prestanka je tožila: "Kako garam in se mučim, rok niti ne čutim, hrbta ne morem vzravhati in noge imam kakor zdrobljene." Martin takih besed včasih ni mogel nič več poslušati, pošla mu je vsa potrpežljivost in zavrnil je ženo: "Kdo ti pa vse to ukazuje? Zakaj ne ostaneš doma? Čemu me pa goniš z vorego po zaslužku? Skrbi za svoje, midva s tvojim očetom bova že vse opravila in tebe bova že tudi poklicala, kačar bo treba!"

"Hoče ti nadomestiti z delom doto, katere ni imela," je zagovarjala Gašperica hčer.

"Tega ni treba, saj je nisem vzel radi dote in ji je ne očitam."

V takih trenutkih se je čutila Manca nesrečno.

"Nobenega priznanja ne užijem za vse svoje trpljenje, še lastni mož me kara," je tožila. "Če bi se zgrudila, nihče bi me ne pomiloval." Nje-

John Gornik SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

6217 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE.
Izdeluje MOŠKE OBLEKE po naročilu točno in ceno.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkрасnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.

na duša je bila žejna hvale in občudovanja, želela je, da bi cenili njen trud in priznali vrednost njene pridnosti. "Dvesto goldinarjev sem vložila takoj prvo leto v hranilnico, dvesto jih imam letos že zopet v skrinji, toda naj se tudi ubijam za žive in mrtve, nikdar jim nisem všeč."

Martin je segel po čepici in četudi je bilo že zvečer, je vstal in že je bil zunaj. Nič mu ni bilo tako zoperno, kakor njeno večno zdihovanje. Bil je kakor zastrupljen, hodil je v sadni vrt in tam legal pod hruško ali pa je šel na polje, dokler se mu ni ohladila jeza. Včasih je šel tudi kam v vas, samo k bratu ni smel, kamor je imel najbližje. Manca tega ni videla rada od tedaj, ko ji je očital: "Le pogledj Dodličko, kakšna žena je! Ovratnik ima bel kot sneg, smeje se in poje, hodi kakor na peresih, ti pa vedno samo v spodnjici, brez jope, kakor strašilo."

Resnica oči kolje, in to je bila sveta resnica. Dodlička je bila najbolj srečna, kadar ji je Adam rekel:

"Danes ti ni treba z menoj na njivo."

Takrat je že prišla posoda in hitela k vošnjaku. Voda je bila njen življenjski; neprenehoma bi prala, pomivala, likala in šivala. To se je tudi poznalo na vsem. Pri Adamovih so bila tla bolj čista kakor marsikje miza, za okni je dehtel muškati in so rastle fuksije; Dodlička bi bila dala dušo za šopek cvetja. Niti enkrat ni pozabila zaliti na vrtu, pa naj je bila po dnevnem delu do smrti trudna; pri delu je pela kakor ptičica in sam Adam, ki je bil včasih slabe volje in je godel kot medved, je ob Dodlički pozabil na vse, se smejal in zelo, zelo pogosto zapel ž njo.

"Sosedje že zopet norijo," je strupeno pravila Manca, kadar je začula na Adamovem dvorišču petje. To jo je razburjalo, in ko bi bila mogla, ušesa bi si bila zamašila in oči zatisnila, da ne bi bila slišala ne videla.

"E, pusti jih, kaj pa ti mar?" jo je opominjala in krotila mati. "Naj delajo, kar hočejo, se bodo že naveličali."

"Rajši naj gre plet lan — trave je v njem do pasu, krompir se iz samega slaka niti ne vidi na brazdi, pa ona samo poje, ta . . ."

"Saj ne boš ti delala zanje," je zarenčal na njo Martin.

"Kaj pa, ti — jih vedno zagovarjaš! Najrajši bi videl, da bi hodila našemljena kakor gospa poštarica in kuhala kakor v župnišču in imela v sobi tako kakor v tranovskem gradu."

ŽELEZNA PRALNA PEČ

Ta peč je zelo pripravna za perilo. Na to peč se lahko postavi pralni kotel, v katerem v kratkem času zavre voda in se perilo skuha. To peč lahko postavite v klet ali kamor vam bolj prija, kjer že imate bolj ugoden prostor za pranje. Po zimi pa to peč lahko porabite za greti Vaše sobe, ker hitreje vam segreje hišo, kot katerakoli druga peč. V njej lahko kurite s premogom ali drvami. Poleti jo lahko rabite za kuhanje, namesto, da bi kurili v velikih pečeh, kuhate na tej ki potrebuje le malo kuriva.

Naročite si jo takoj in pišite na zóoljni naslov kar v Vašem domačem slovenskem jeziku in priložite \$10.00 Obratno boste prejeli peč, od katere boste plačali sami ekspresne stroške.

BENJ. EICHHOLZER,

TRGOVINA RAZNE ŽELEZNINE IN POHIŠTVA

527 Main Street

Forest City, Pa.

VSO ODPRAVO

OD GLAVE DO NOG

si lahko kupite pri nas. V zalogi imamo najboljše trpežne obleke, najboljše vsakovrstne črevlje, klobuke, spodnje obleke, praznične in za na delo srajce, najboljše ovratnike in kravate za srajce. Kadar kupujete črevlje za praznike ali za na delo pridite k nam in dobili boste najboljše črevlje, ki si jih morete kupiti za vaš denar. Za vaše dečke imamo najboljše trpežne obleke, črevlje, kape, srajce in sploh vse, kar rabijo.

Mi vam obljublamo, da v naši trgovini, dobite vedno najboljšo vrednost za "VAŠ DENAR"!

J. J. DVORAK & CO.

1853-1855 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Dolžnost Slovencev v Chicagi

je, da dajo svoje perilo oprati v SLOVENSKO PRALNICO "LAUNDRIJO." Ne podpirajte več tujcev, ko imate v svoji sredi svojega lastnega rojaka, ki vodi to obrt. Kadar imate pripravljeno svoje perilo, pokličite na telefon, da pride na Vaš dom voz Slovenske pralnice. Mi peremo oblačila in vse, kar je za prati. Čistimo obleke "Dry cleaning," čistimo karpete, zavese in sploh vse, kar se da čistiti. Kadar imate kaj za prati, čistiti, ne pozabite na naše ime. Pokličite nas po telefonu.

SOUTH-WEST LAUNDRY CO.

Wet and Dry Wash

JOHN ČERNOVIČ, lastnik.

255 W. 31st Street, CHICAGO, ILL.

Telephone: Yards 5893.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS.

Se razumel na mero.

Mešan: — "Prosim, dajte mi ako vam mogoče tri jarde svinine."

Mesar: — "Seveda! Nato pokličite svojega vajenca in mu veli: Pojdi in prinesi temu-le gospodu tri svinjske noge."

Brez upanja.

Neki poslanec je pisal ženi svojega prijatelja, ki je pred par dnevi umrl. Pisal je tako-le: "Jaz vam ne morem popisati, kako težko mi je bilo čuti novico, da je vaš soprog odšel v nebesa. Bila sva si zvesta prijatelja in sedaj se ne bova vidla nikoli več!"

Problem časa.

Neki porotnik prisopihla pred sodnika ves zasopljeno in reče: "Ako vam mogoče — mi oprostite — prosim lepo! Ne vem, katera mi bo preje umrla ali hčer ali žena."

Sodnik ves začuden: "Dragi moj, to je žalostna novica. Seveda ste oproščeni."

Prihodnji dan sreča eden izmed porotnikov omenjenega porotnika in ga radovedno simpatično vpraša: "Kako je kaj s tvojo ženo in hčerjo?"

Porotnik: "O, obe so olrajt! Zakaj me to vprašaš?"

Drugi porotnik: "Ker si včeraj ves iznenaden pritekkel v sodno dvorano in izjavil, da ne veš, katera bo preje umrla, ali žena ali hčer."

Prvi porotnik: "Seveda ne vem, to je zadeva, ki je ne bo rešil nihče drugi, kakor samo čas."

Ga je hitro premikalo.

Na sodnji je sodnik izpraševal nekoga pričo radi neke afeze. Prvega vpraša: "Vi izjavljate, da ste slišali strel?"

Priča: "Da gospod!"

Sodnik: "Kako blizu ste pa vi bili pri tej aferi v tistem času?"

Priča: "Ko je prvi strel počil, sem bil kakih 10 čevljev od pozorišča."

Sodnik: "Sedaj pa povejte, kako daleč počil?"

ste bili od pozorišča, ko je drugi strel počil?"

Priča: "Jaz, jaz nisem zmeril te daljave. Vendar lahko bi rekel, da sem bil že kake pol milje proč."

V senatu.

Neki senator je zašepetal svojemu senatorju med govorom, ki ga je govoril neki senator: "Ti, ta človek ima pa široko politično obzorje."

Drugi senator: "Pojdi, nič drugega, kakor široka usta!"

J. KOSMACH.

1804 W. 32nd St., Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.

Najboljše delo, nanižje cene.
Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Naročnikom v Clevelandu, Lorainu in Barbertonu, Ohio, naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. FRANK ZUPANČIČ,

kateri je pooblaščen pobirati naročnino za "Ave Maria" "Edinost" in "Glasnik P. S. J." Kakor tudi za oglase, tiskovine in sploh vse, kar je v zvezi z našo tiskarno. Vse naše naročnike in naše marljive lokalne zastopnike lepo prosimo, da mu pomagata število naročnikov tako pomnožiti, da bo v vsaki katoliški hiši katoliški list.

Vsakemu, ki mu bo pomagal, bodisi z besedo ali dejanjem, širiti naše liste, se že vnaprej najlepše zahvaljujemo.

Uredništvo in upravništvo "Edinosti," "Ave Maria" in Glasnika P. S. J."